

Bratislavský KURIÉR®

denné aktuality na www.bakurier.sk

Ďalší cyklopruh na Šancovej?

Zrejme žiaden **novodobý** projekt medzi Bratislavčanmi nezbudzuje také vášne, ako cyklopruh na Vajanského nábreží a súčasne i ohraňované farebné plochy pri školách na Vazovovej či Mudroňovej ulici v Bratislave. S prvým menovaným projektom má zásadný problém ministerstvo dopravy a s tým druhým Krajský dopravný inšpektorát.

Medzi obyvateľmi hlavného mesta sa začala šíriť informácia o tom, že vedenie magistrátu plánuje budovanie nového cyklopruhu, ktorý by obmedzoval automobilovú dopravu, tentokrát na Šancovej ulici. Túto informáciu nám ale hovorca magistrátu poprel. Rovnako tak bola jeho odpoveď negatívna aj na otázku, či vláda komunikuje s vedením mesta ohľadom prípadného zásahu zo strany štátu do už existujúceho cyklopruhu na Vajanského nábreží.

(pokračovanie na str. 9)

Podpora turizmu ide opačným smerom, ako výber dane za ubytovanie

zdroj: foto: lod.sk

(viac na str. 3)

Rusovčania sa bránia proti panelákovvej výstavbe

Vychádza magistrát v ústrety developerovi? Mestská časť Bratislava – Rusovce čelí nátlaku zo strany developera. Ten sa najnovšie snaží obísť vedenie mestskej časti tak, že priamo oslovil magistrát so žiadosťou o zmenu územného plánu v zóne Rusovce

sever. Ten pritom majú Rusovčania už šesť rokov jasne zdefinovaný.

Lukrativita mestskej časti Bratislava – Rusovce spočíva v tom, že sa nachádza iba pár minút od centra hlavného mesta, a pritom v nej prevláda vidiecky charakter bývania. Inými slovami, vyššie bytové domy by ste tam hľadali márne.

(pokračovanie na str. 5)

Parkovacie domy - tri lokality sú bližšie k lepšiemu parkovaniu

Podľa stratégie, ktorá bola magistrátom verejnosti predstavená v roku 2021, mali prvé parkovacie domy vyrásť už v roku 2023. Nestalo sa. A tak parkovanie v niektorých lokalitách robí Bratislavčanom vrásky aj naďalej. Prekážok bolo viacero. Pokračovanie niektorých projektov stopli samotní obyvatelia navrhovaných

lokalít. Najväčší odpor znesli rezidenti na Dlhých dieloch. Najčastejšie formulovali dôvody ako negatívny vplyv na životné podmienky rezidentov, výška objektu, blízkosť k obydliam, koncentrovanosť motorových vozidiel, rušenie svetelným smogom a podobne. Navrhnutý projekt na Veternicovej odmietli.

(pokračovanie na str. 4)

Priority hlavného mesta

Ešte pred koncom roka 2023 schválilo mestské zastupiteľstvo rozpočet Bratislavy na rok 2024. Ten bude vyrovnaný a vo výške 601,8 miliónov eur.

Bežné príjmy hlavného mesta sú plánované na 467 miliónov eur, očakávané výdavky na 464 miliónov eur, čo znamená prebytok bežného rozpočtu na úrovni 3 miliónov eur. A Bratislavčanov možno bude zaujímať, na aké priority bude vedenie mesta míňať najviac.

Električka, kultúra i šport

Podľa schváleného dokumentu má rozpočet pre roky 2024 - 2026 snahu pokračovať v začatých projektoch a napredovať v prioritách mesta, napriek zhoršujúcej sa prognóze vývoja verejných financií. Prioritami mesta sú naďalej projekty v oblasti dopravy a verejnej infraštruktúry, verejných priestorov, životného prostredia a kvalitnejšej údržby mesta. Podľa jeho predkladateľov, rozpočet myslí aj na oblasť sociálnej spravodlivosti, kultúry a športovej infraštruktúry. V oblasti dopravy rozpočet obsahuje prostriedky na dokončenie výstavby druhej etapy električkovej trate v Petržalke.

(pokračovanie na str. 9)

Opatrenia nenasvedčujú tomu, že by magistrát podporoval rozvoj turizmu

Záujem turistov o Bratislavu po pandémie opäť narastá, a práve preto hotelieri upozorňujú na viaceré problémy, ktorým musia v hlavnom meste čeliť. Vecne ich pomenoval prezident Bratislavskej hotelovej aso-

ciácie, Juraj Marko.

Na úvod sa vás, ako prezidenta Bratislavskej hotelovej asociácie opýtam, akú veľkú skupinu hotelierov zastupujete v rámci hlavného mesta?

V súčasnosti má Bra-

tislavská hotelová asociácia 24 aktívnych členov. Naše stretnutia sa pravidelne konajú každých 6 až 8 týždňov. Je dôležité podotknúť, že ide o asociáciu hotelov, ktoré si kladú za cieľ aktívne pôsobiť v odvetví a zdieľať aktuálne

problémy, s ktorými sa naša branža stretáva.

Ako je na tom, podľa vašich skúseností a informácií, na tom bratislavský turizmus po pandémii? Dalo by sa povedať, že už sme späť tam, kde sme

boli v rokoch 2018, 2019?

Podľa našich zdieľaných informácií v Bratislavskej hotelovej asociácii (BHA) sme zaznamenali, že situácia v roku 2023 bola približne rovnaká, ako v rokoch 2018 a 2019, ktoré boli považované

za obdobie s najlepšimi výsledkami v histórii, pokiaľ ide o počet prenocovaní v Bratislave.

Na dosiahnutie týchto čísel nám však stále chýba približne 5 percent.

(pokračovanie na str. 3)

V Bratislavskom kraji namerali tri milióny cyklistov. Aké boli najobľúbenejšie cyklotrasy?

Záujem milovníkov športu o cykloturizmus v Bratislave a okolí rastie. Svedčí o tom počet cyklistov zachytených sčítacími zariadeniami v roku 2023, ktoré redakcii Bratislavský kuriér sprostredkoval Bratislavský samosprávny kraj (BSK). Najvyťaženejšou bola vlani cyklotrasa na Dolnozemskej v Bratislave. Prešlo ňou viac ako 475 tisíc cyklistov. Podľa štatistík predbehla v obľúbenosti víťazku z roku 2022 - Viedenskú cestu. Celkovo prešlo sčítacími viac ako tri milióny cyklistov.

Obľúbené sú cyklotrasy aj mestská cyklotrasa na Páričkovej

V Bratislavskom kraji sa nachádza takmer 1200 kilometrov značených cyklotrás. Vedú pri vodných tokoch, prechádzajú cez lesy, popri jazerách

či priamo v obciach. Jedna z najfrekventovanejších a najobľúbenejších ciest je trasa cez Cyklomost slobody. Táto významná križovatka cyklochodníkov v minulom roku zaznamenala 312 tisíc

Okres	Sčítač	Počet cyklistov	Rekordný deň		Správca	Poznámka
			Dátum	Počet		
BA	Dolnozemska cesta	475 735	21.5.	5447	HLM	
BA	Viedenská cesta	414 558	21.5.	4077	HLM	
BA	River Park	314 209	21.5.	2867	HLM	
BA	Cyklomost slobody	312 803	21.10.	5 137	BSK	
BA	Starý most smer Centrum	238 802	31.5.	1563	HLM	
BA	Štátna hranica Petržalka-Berg	201 893	21.5.	2427	HLM	
BA	Páričkova	190 094	26.9.	1176	HLM	umiestnený 16.2.2023
BA	Most Apollo	186 885	21.5.	954	HLM	umiestnený 26.9.2023
SC	Senec, Slnečné jazerá	171 987	3.7.	7840	SC	
BA	Starý most smer Petržalka	166 285	21.5.	1287	HLM	umiestnený 27.3.2023
BA	Dunajská	114 316	31.5.	768	HLM	umiestnený 6.3.2023
BA	Devínska Nová Ves	110 396	21.5.	1 586	BSK	
BA	Most SNP	96 383	21.5.	954	HLM	umiestnený 16.2.2023
MA	Cyklomost Vysomarch	73 077	1 275	1 275	BSK	
BA	Vajnorská smer centrum	70 719	18.7.	534	HLM	umiestnený 16.2.2023
BA	Devínska cesta	69 274	21.5.	1103	HLM	umiestnený 13.2.2023
MA	Vysoká pri Morave	44 750	18.6.	816	BSK	
BA	Vajnorská smer Kuchajda	35 393	17.5.	716	HLM	umiestnený 10.4.2023
BA	Železná studnička	31 489	21.5.	2346	HLM	umiestnený 6.3.2023

Údaje z automatických sčítačov cyklistov v roku 2023 v Bratislavskom kraji

športovcov na bicykloch. V porovnaní s rokom 2021 sa údaj zo sčítačov takmer zdvojnásobil. „Rekordným dňom bola sobota 21. októbra, ktorá bola mimoriadne teplá a slnečná. Slovensko-rakúske hranice v tento deň na bicykli prekročilo 5137 ľudí,“ informoval Bratislavský kraj.

Obľúbenosť rastie aj v prípade novšieho

ktorá má na Slovensku dĺžku 90 km. Od jeho otvorenia v roku 2022 sa ním previezlo viac ako 120.000 cyklistov. Z údajov BSK vyplýva, že rekordným dňom na tomto moste bola nedeľa 18. júna, kedy tadiaľ prešlo 1275 cyklistov.

Okrem vzostupu cykloturistiky, poukazujú štatistiky zo sčítačov aj na ďalší fenomén. Rastie počet ľudí, ktorí jazdia na bicykli do práce či do školy. Napríklad po typickej mestskej cyklotrase na Páričkovej ulici v Bratislave prešlo bežmála 200 tisíc ľudí.

Nové cyklotrasy a prepojenia v regióne

Župa v roku 2024 plánuje pokračovať v ďalších projektoch. Cieľom je vytvoriť sieť bezpečných a navzájom poprepájaných cyklotrás v regióne. „Podarilo sa nám dohodnúť pretrasovanie a získať súhlasné sta-

noviská dopravného úradu a letiska na úsek cyklotrasy Vrakuňa - Most pri Bratislave - Zálesie. Zároveň, na to nadväzujúca cyklotrasa cez Malý Dunaj v Zálesí, pokročila do územného konania,“ informovala redakciu.

Aj Bratislavčanov žijúcich v lokalitách Lamač a Dúbravka by mohol po niekoľkoročných pripravách potešiť projekt cyklotrasy. Kraj má k dispozícii stavebné povolenie a aktuálne pracuje so zainteresovanými stranami na vysporiadaní pozemkov pod novou cyklotrasou k lávke.

Očakávanou je aj cyklocesta, ktorá má prepojiť obec Slovenský Grob na železničnú zastávku Svätého Jura a vytvoriť tak lepšiu dostupnosť k vlaku pre občanov dochádzajúcich do zamestnania do Bratislavy. Aktuálne pre-

biehajú práce na projektivej dokumentácii cyklotrasy.

Spoznávanie vinohradníckych skvostov

Cykloturizmus v kraji má v budúcnosti podporiť aj Vinohradnícka dopravná cyklistická

trasa. V uplynulom období prebehlo verejné obstarávanie na jej doprojektovanie. Realizácia je v prvej etape naplánovaná v úseku Svätý Jur – Pezinok železničná stanica. Trasa prepojí tradičné vinohradnícke a historicky zaujímavé územia v podhorí Malých Karpát s Bratislavou.

Začínať bude vo Svätom Jure, následne prechádza mestom Pezinok, obcou Vinosady, mestom Modra, obcou Dubová, katastrálnym územím Píla a obcami Častá a Doľany. Dokončenie prvej etapy (Svätý Jur-Pezinok) sa predpokladá do polovice roka 2026.

Tretí cyklomost ponad Moravu zatiaľ nebude

Tretí cyklomost cez rieku Morava, ktorý mal prepojiť obce Gajary a Dürnkrot na rakúskej strane rieky, zatiaľ nebude. „Na základe rozhodnutia vlády Spolkovej krajiny Dolné Rakúsko sa nepokračuje v príprave ďalšej lávky pre peších a cyklistov medzi obcami Gajary a Dürnkrot,“ skonštatovala

pre TASR hovorkyňa BSK Lucia Forman. Dôvodom má byť jednoznačne negatívny výsledok referenda v obci Dürnkrot. To sa konalo ešte vo februári 2017. Najnovšie sa pridalo aj nové rozhodnutie Dolného Rakúska.

(jp, foto: tvr.sk, magistrátBA)

Máte zaujímavú tému? Staňte sa našimi ďalšími očami v teréne. Vaše námety posielajte na: redakcia@bakurier.sk

Mesačník Bratislavský kuriér vydáva Staromešťan, s.r.o. (Sedlárska č. 8, 811 01 Bratislava, IČO: 36842834)

Šéfredaktor: Peter Kimijan, sefredaktor@bakurier.sk, Redakcia: Jana Pohanková, Veronika Trojanová, E-mail: redakcia@bakurier.sk

Inzercia: inzercia@bakurier.sk. Grafika: Rastislav Biznár, r.biznar@gmail.com. Tlač zabezpečuje CROMWELL a.s. Registrované MK SR: EV3820/09. ISSN 1338 - 1830.

Distribúcia: vlastné stojany a na frekventovaných miestach Bratislavy - 74 lokalít.

Opatrenia nenasvedčujú tomu, že by magistrát podporoval rozvoj turizmu

(Dokončenie zo str. 1)

Treba zdôrazniť, že tieto údaje nie sú oficiálne, pretože naši členovia patria do kategórie hotelov s 3 až 4 hviezdami a skutočné údaje sa len ťažko získavajú, pretože absentuje jednotná metrika.

Máme veľkú nádej, že nové Ministerstvo Cestovného Ruchu a Športu zavedie tzv. eVisitor, čo by umožnilo dostupnosť týchto údajov nielen pre samosprávu, ale aj pre nás v BHA. Týmto spôsobom by sme mohli získať presné a aktuálne informácie o stave turizmu v Bratislave.

Často počujeme, že vedenie mesta pracuje na tom, aby cestovný ruch v hlavnom meste prekvalifikoval. Je to pravda?

Je pravda, že často počujeme o snáhach vedenia mesta o rozvoj cestovného ruchu v hlavnom meste. Avšak, hodnotenie tohto úsilia nie je len otázkou toho, čo sa hovorí, ale aj toho, ako sa konkrétne kroky realizujú. Posledné opatrenia však nenasvedčujú tomu, že by magistrát aktívne podporoval rozvoj turizmu. Jeden príklad môže byť reprezentatívny: v roku 2020 mesto vybralo 2,1 milióna eur z miestnej dane, následne z tejto sumy poskytlo 1,2 milióna eur na cestovný ruch do (BTB). Naopak, v roku 2023, keď mesto vyzbieralo za 10 mesiacov 4,8 milióna eur, plánuje pridať do BTB len 0,6 milióna eur v roku 2024. Toto rozhodnutie nielen naznačuje ob-

medzenú podporu zo strany magistrátu pre turizmus, ale ukazuje aj na "rozvážnosť" tohto kroku. Systém financovania oblastnej organizácie cestovného ruchu, v tomto prípade BTB, je nasledovný: ak členský príspevok do BTB dosiahne 1 milión eur, BTB môže žiadať od štátu dotáciu vo výške 1 milióna eur. Ak je príspevok len 0,6 milióna eur, dotácia môže byť žiadaná len vo výške 0,6 milióna eur. Moja otázka teda smeruje späť. Pracuje magistrát na tom, aby turizmus prekvalifikoval?

Rok	City Tax - vybraná	Rok	Členské Hl. mesto do BTB
2020	2 173 671,59 €	2021	1 229 585,00 €
2021	1 793 043,00 €	2022	700 000,00 €
2022	3 548 516,00 €	2023	600 000,00 €
1-10/2023	4 837 242,00 €	2024	600 000,00 €

Výber miestnej dane a členské Hl. Mesta do BTB (Bratislava Tourist Board).

Ako by teda mala, možno aj po vzore zo zahraničia, vyzerat' ideálna spolupráca hotelierov a vedenia mesta tak, aby bolo zrejme, že spoločným záujmom je rozvoj turizmu?

Ideálna spolupráca medzi hoteliermi a vedením mesta by mala byť založená na otvorenej komunikácii a aktívnej participácii všetkých dotknutých strán. Z časti túto úlohu má v náplni práce BTB. Mesto je majoritný akcionár. To, či sa to BTB podarilo, nedokážem objektívne zhodnotiť, ale opäť si pomôžem faktami. Na podporu turizmu ide menej peňazí, ako pred tromi rokmi. Mesto, samozrejme, má právo rozhodnúť či chce, aby turizmus bol jeho prioritou.

Turizmus prispieva do mestskej pokladnice, okrem miestnej dane aj podielovými daňami a významne prispieva k zamestnanosti. Magistrát si je toho vedomý, a preto predpokladáme, že všetky nedávne opatrenia boli prijímané s ohľadom na Štúdiu hodnotenia prijímania cestovného ruchu. Takzvaná INKLUZIA. To znamená, že mesto si dalo vypracovať štúdiu, ktorá analyzuje vplyv turizmu na obyvateľov, a na základe tejto analýzy koná. Bohužiaľ, zatiaľ sme túto štúdiu nevi-

deli, ale dôverujeme, že magistrát koná v záujme obyvateľov mesta a turizmu.

Ktoré súčasné zmeny, zavedené v uplynulom období, zo strany magistrátu, vnímate ako chybné a vyloženie škodiace cestovnému ruchu a jeho napredovaniu?

(NE)transparentná komunikácia: Zvýšenie miestnej dane na 3,50 alebo 3,00 eur bez akejkoľvek diskusie s hoteliermi. Parkovacia (NE)politika: Označenia bez konzultácie s hoteliermi, nezrozumiteľne pre cudzincov. (NE) zahustená doprava: Doprava okolo niektorých hotelov. (NE) možnosť vyložiť turistov pred hotelom. BTB - (Miestna organizácia cestovného ruchu) a jej (NE) financovanie.

Pri zvýšení miestnej dane vnímate ako väčší problém jej samotný nárast alebo skôr spôsob, akým dvihnúť magistrát zrealizoval?

Problém zvýšenia miestnej dane nebol ani v jeho podstate zvýšenia. My sme ani nenamietali samotný fakt zvýšenia dane. Dlhú dobu sa neupravovala a chápali sme, že mesto stratilo nejaké dane a musí doplniť rozpočet. Ten problém bol, že sme sa o bez diskusie dozvedeli len mesiac pred schválením. Považovali sme to za ne-

dostatočné, pretože hotelové zariadenia majú ubytovacie kontrakty aj rok dopredu. Ceny v kontraktach sú dohodnuté a na konci dňa to bol buď klient alebo hotel, kto musel doplatiť rozdiel. Vedzte, že pri stovkách ubytovaných na niekoľko dní to nie je zanedbateľná čiastka. Ďalšia vec, ktorá vstúpila do problému, bolo rozdelenie dane na základe územia. Tento fenomén nenájdete nikde v strednej Európe. Vytvára to konkurenčnú nevýhodu pre hotely v centre mesta, oproti hotelom vo vedľajších uliciach. Nakoniec sa nové VZN schválilo a keďže neprebehla diskusia, aj s chybami, na ktoré sa nestihlo myslieť a podľa všetkého sa VZN bude opäť dopĺňať o ďalšie výnimky.

Bežný človek by si mohol myslieť, že dopravné zmeny v Bratislave (značenia, ostrovčeky, cyklopruh, atď.), hotelierov nemajú čo obmedzovať, keďže veľa hotelov má vlastné parkovisko, atď. No vy ukazujete na opačný fakt. V čom vidíte problém?

Ono sa to zdá ako maličkosť, ale spomeniem len niektoré komplikácie pre hotel na nábreží: Nemožnosť vyložiť turistov priamo pred hotelom, nakoľko 80 % skupín má priemerný vek 60+ rokov, nevedia sa jednoducho dostaviť na recepciu. Vykládka batožiny je veľmi komplikovaná, ťažké kufre musia byť prenášané. Autobusy majú zakázané cúvať s cestujúcimi, plus ak u nás chcú nacúvať, blokujú ulicu. Absolútne zhustenie dopravy spôsobuje meškanie príjazdu pre turistov, ktorí majú zorganizovaný program. Posun času príjazdových večerí, operatívne problémy s načasovaním výdaja stravy. Nedostatočné informácie pre zahraničné agentúry, ktoré majú vlastných dopravcov, ohľadom možnosti zastavenia a státia.

Prečo iné mestá majú bohatú turistickú sezónu celoročne a v Bratislave sa vždy bavíme iba o letných mesiacoch, resp. jar – leto a počas jesene a zimy je hlavné mesto prakticky ľudoprázdne?

Táto otázka zahŕňa viacero faktorov, ktoré sú dôležité pri po-

rovnávaní turistickej sezóny v Bratislave s inými metropolami, ako sú Praha či Viedeň. Existujú rôzne faktory, ktoré môžu vysvetľovať rozdiely. Mestá ako Viedeň, Praha alebo Budapešť, majú samozrejme omnoho silnejší turistický segment. V Prahe je napríklad 10-krát viac prebývaní ako v Bratislave, čo vytvára celoročný dopyt po ubytovaní. Na druhej strane, napríklad Viedeň je jednou z najsilnejších destinácií v Európe v segmente MICE (meetingy, konferencie). Dá sa povedať, že väčšie destinácie stoja na dvoch nohách. Počas pracovného týždňa majú obchodnú klientelu a od piatku do nedele k nim prichádzajú turisti. U nás to však nie je také jednoznačné. Počas celého roka nás vyťažuje obchodná klientela a počas letných mesiacov, kedy obchodná klientela chýba, ju nahradia turisti. Ďalším faktorom, ktorý prispieva k tomuto problému, je samozrejme nedostatočná spolupráca medzi BTB a krajskou organizáciou cestovného ruchu pri vytváraní atraktívnej ponuky pre hostí, aby mali dôvod zostať na viac ako jeden, maximálne dva dni.

Aká očakávate, že bude hlavná turistická sezóna 2024?

Nerád sa púšťam do veštenia budúcnosti, ale múdre hlavy predpokladajú, že rok 2024 by mal byť s dopytom roka 2023, čo nám dáva dobré vyhladky.

(vt)

Parkovacie domy - tri lokality sú bližšie k lepšiemu parkovaniu

(Dokončenie zo str. 1)

Počet automobilov však v hlavnom meste stále rastie. Podľa štatistického úradu sa za pol storočie zvýšil až 30 násobne. Navyše rastúci trend má pokračovať. Preto je dnes zrejme, že budovaniu parkovacích domov sa nedá vyhnúť.

Z dvadsiatich zatiaľ tri

Mesto má vytypovaných 20 lokalít. No bližšie k realizácii je len niekoľko z nich. Prvé lastovičky by sa mali objaviť v roku 2024. Projektami na Saratovskej, Wolkrovej či Ľ. Fullu tak konečne bratislavskí vodiči zaznamenajú zásadnejšie zmeny.

Všetky návrhy rátajú s nahradením existujúceho parkoviska objektom parkovacieho domu a tak dôjde k zvýšeniu kapacity počtu parkovacích miest pre obyvateľov okolitých bytov. Pozrime sa na jednotlivé projekty bližšie.

Parkovací dom Saratovská v Dúbravke sa plánuje ako

dvojpodlažný objekt so spodným podlažím čiastočne zapus-

Názov	Rok/Inžiniering	Rok/Realizácia	Stavebník	Súčasný počet PM	Budúci odhadovaný počet PM
Studenohorská - Lamač	2022-23	2023-24	HM	54	99
Saratovská II - Dúbravka	2022-23	2023-24	HM	129	202
Závodská I - Rača	2022-23	2023-24	HM	75	150
Bebravská - Vrakuňa	2022-23	2023-24	HM	105	193
Čsl. Parašutistov - Nové Mesto	2022-23	2023-24	HM	88	188
UNITAS - Nové Mesto	2022-23	2023-24	HM	0	97
Vetemicová - Karlova Ves	2022-23	2023-24	HM	63	186
Ľ. Fullu - Karlova Ves	2021-22	2022-23	MČ	42	80
Wolkrova I - Petržalka	2022-23	2023-24	HM	70	173
Topoľčianska - Petržalka	2022-23	2023-24	HM	42	150
Eisnerova - Devínska Nová Ves	2023-24	2024-25	HM	20	200
Štrkovecké jazero - Ružinov	2022-23	2023-24	MČ	100	200-250
Záhradnícka - Lištie Nivy - Ružinov 1)	2022-23	2023-24	HM	40	80
Wetzerov park - Ružinov 2)	2023-24	2024-25	HM	140	300
Zálužická - Drieňová - Ružinov	2022-23	2023-25	MČ	134	200
Martinčekova - Ružinov	2022-23	2023-25	MČ	5	120
Chlumeckého - Ružinov	2022-23	2023-25	MČ	0	120
Vnútrobloky Trávniky - Ružinov 3)	2022-23	2023-25	MČ	0	60-120

Vytypované lokality uvedené v koncepcii výstavby parkovacích domov

teným do terénu. Má poskytnúť celkovo 196 parkovacích miest. Celkové náklady sú v predloženej zámere odhadované približne na 4,75 milióna eur. V najľudnatejšej mestskej časti má situáciu s parkovaním vylepšiť **objekt na Wolkrovej**. Ten ponúkne 147

parkovacích miest a jeho celková cena sa odhaduje na 3,5 milióna eur. Navrhovaný

parkovací dom v Petru riešený moderne a

byť podľa dokumentu riešený moderne a ďalším ohláseným projektom je **parkovací dom na Ulici Ľ. Fullu** v hodnote vyše 892 000 eur. Pôjde o dvojpodlažný parkovací objekt. Podzemné podlažie má byť zapustené do svahu. Celkovo sa tu vybuduje 71 až 73 nových parkovacích miest.

(bak, zdroj foto yimba.sk)

Nevyhadzujte knihy - darujte ich nám
kontakt 0907 701 786

V Karlovej Vsi pribudne zariadenie pre seniorov

Starý nevyužívaný objekt bývalých jasí na Borskej ulici v Karlovej Vsi sa postupne zmení na budúce moderné zariadenie sociálnych služieb (ZSS). Nájomca, ktorým je spoločnosť Bormed, sa pustil do búracích prác pôvodného objektu ešte pred Vianocami.

Vybúrava staticky porušené časti konštrukcií a priečky, ktoré

nevyhovujú z hľadiska polohy. Navrhnuté je nové dispozičné členenie. „Túžbou každého človeka je prežiť starobu v dôstojných podmienkach. S rastúcimi problémami to v domácom prostredí niekedy už nebýva možné. Vtedy prichádza na rad pomoc, a keď nie je naporúdzí tak pobytové zariadenia sociálnych služieb. Aj tu je čoraz viac žiadaná kvalita nielen personálu ale aj prostredia zodpovedajú-

ca tretiemu tisícročiu. Obyvatelia Karlovej Vsi odkázaní na takúto pomoc, by radi trávil jeseň svojho života práve tu, kde sú doma. Doposiaľ v našej časti mesta takúto možnosť nemali. Je len potešiteľné, že na Borskej ulici intenzívne prebiehajú stavebné práce a ďalší projekt sa už pripravuje na Dlhých dieloch,“ uviedla starostka Dana Čahojová.

Stavba až o rok „Dôležité je, že stavebné práce sa naplno rozbehli, aby bolo možné dokončiť výstavbu najskôr v roku 2025. Pôjde o prvé moderné a kvalitné zariadenie pre seniorov v Karlovej Vsi, ktoré naši obyvatelia veľmi potrebujú. Výhodou bude, že sa zveľadí aj okolie zariadenia a vznikne tu príjemná parková úprava zelene,“ doplnil zástupca starostky Karlovej Vsi Branislav Záhradník. „Po búra-

cích prácach bude objekt postupne dobudovaný do finálnej podoby podľa schválenej projektovej dokumentácie,“ približuje vedúci oddelenia investícií, správy majetku a budov Allan Bánik. Ak sa počas prác nevykytnú nepredvídateľné okolnosti, Karlova Ves predpokladá, že nové zariadenie bude uvedené do prevádzky v máji na budúci rok. Kapacita zariadenia by mala byť podľa zákona maximálne 40 lôžok.

Pod dohľadom MČ Objekt s pozemkom prenajala mestská časť do dlhodobého nájmu. Príprava a výstavba je v kompetencii nájomcu. Stavebné povolenie dostal v druhej polovici augusta minulého roka. Mestská časť dozoruje realizáciu, aby bolo zabezpečené zmluvné plnenie záväzkov voči samospráve.

(vt)

Prieskum odhalil lákadlá aj úskalia Bratislavských Vianoc

Hlavným dôvodom návštevy Bratislavských Vianoc je atmosféra. Na druhej strane ľudí trápi ich masovosť. Respondenti to uviedli v prieskume, do ktorého sa zapojilo takmer 600 návštevníkov.

sféru ako hlavný dôvod návštevy uviedlo v prieskume BKIS až 73 % opýtaných. „Tento trend potvrdila aj anketa, ktorá bola realizovaná medzi návštevníkmi a návštevníčkami priamo na Hlavnom vianočnom trhu a zapojilo

2023 navštevovali ľudia Bratislavské Vianoce najmä s kamarátkami a kamarátmi (49 %), prípadne so svojim partnerom či partnerkou (42 %). Treťou najčastejšou odpoveďou bola návšteva trhov s kolegami a kolegyňami z práce – uviedlo to 24 % opýtaných,“ informoval o výsledkoch BKIS. Nasledovali návštevy s deťmi (21 %), samotne (21 %) či s celou rodinou (18 %).

Ľudí trápi masovosť, ceny či problém s parkovaním

V rámci programu a možností, ktoré tento rok Bratislavské Vianoce ponúkali, si ľudia najviac vybrali novú Prívetivú zónu na Primaciálnom námestí. V prieskume to uviedlo 25 % návštevníkov a návštevníčiek. Na druhej strane, ak sa ľudia z nejakých dôvodov Bratislavských Vianoc 2023 nezúčastnili, bolo to najmä kvôli príliš veľkej návštevnosti podujatia (25 %). Ide o rovnaký hlavný dôvod ako uvádzali v roku 2022.

O podrobnejších výsledkoch informoval redakciu organizátor Bratislavské kultúrne a informačné stredisko (BKIS). Dôvod návštevy sa z roka na rok nemení. Rovnako ako v minulom roku, návštevníkov pritiahla najviac atmosféra, stretnutia s blízkymi a ponuka jedál a nápojov. Atmo-

sa do nej vyše 260 respondentov a respondentiek,“ dodal organizátor.

Uvádza tiež fakt, že až 94 % opýtaných odpovedalo, že vianočné trhy v hlavnom meste navštevuje pravidelne alebo občas. Najsilnejším dňom bola sobota (49 %), nasledoval piatok (40 %) a nedeľa. „V roku 2022 aj v roku

Do budúcnosti by uvítali zlepšenie ponuky v oblasti gastrácie (26 %) a tovaru (25 %) v stánkoch. V prieskume poukazovali na prívysoké ceny či problémy s parkovaním. „Na ceny v stánkoch má vplyv najmä výška nájomného naozaj zanedbateľný vplyv. Tie určuje najmä všadeprítomné zvyšovanie cien potravín, energií a ľudskej práce,“ vysvetlila riaditeľka Bratislavského kultúrneho a informačného strediska Katarína Hulíková.

Návštevníkov prilákali aj mestské časti

Do Bratislavských Vianoc sa v roku 2023 okrem viacerých mestských organizácií zapojilo po prvýkrát aj všetkých 17 bratislavských mestských častí. Organizovali trhy, adventné koncerty či mikulášsky program. V prieskume BKIS respondenti uvádzali, že okrem Starého Mesta vo vyššej miere navštevovali aj vianočné

podujatia v Petržalke či Ružinove.

Vianočný stromček potešil aj zvieratá v zoo

Dvanásť metrov vysoký smrek pichľavý tešil Bratislavčanky a Bratislavčanov spolu 70 dní. No jeho cesta na Hlavnom námestí neskončila. Na jeho čechu si pochutnali kozorožce alpské, ťavy, takiny, zubry, jelene a muflóny z bratislavskej zoo.

(red)

Nemocnica Bory otvorila posledné pracovisko

Pod otvorenia spustili v Nemocnici Bory posledné pracovisko. Ide o dialyzačné pracovisko, ktoré sa zaoberá liečbou pacientov, u ktorých obličky už neplnia svoju funkciu v dostatočnej miere. Bratislavský kuriér o jeho fungovaní informovala Bibiána Ovečková, PR špecialistka Nemocnice Bory. Dialyzačné pracovisko na bratislavských Boroch má pacientom ponúknuť kvalitnú

starostlivosť, rodinný prístup, ale aj výhodnú dostupnosť pre obyvateľov zo západnej časti Bratislavy a Záhoria.

„Dialýza je život zachraňujúci zákrok pre pacientov s výrazne zníženou funkciou obličiek alebo s obličkami, ktoré prestali pracovať úplne. Som úprimne rád, že sme toto pracovisko spustili už aj v Nemocnici Bory. Ochorenia tohto typu môžu byť pre pacientov veľmi náročné, preto sa snažím spolu s mojim tímom

im vytvoriť čo najpriateľskejšie prostre-

die, v ktorom sa budú cítiť komfortne. Ja aj

môj tím sa snažíme o rodinný prístup k pa-

cientom a o vytváranie vzájomnej dôvery medzi sebou,“ povedal Ľubomír Polaščin, lekár špecialista v oblasti nefrológie.

Za jeden deň dokáže dialyzačnú liečbu podstúpiť až 50 pacientov, informovala Ovečková.

V Nemocnici Bory doteraz vyšetrili skoro 63 tisíc ambulatných pacientov, hospitalizovali cez 5600 pacientov a pomohli na svet 1000 deťom.

(bak,

foto: Nemocnica Bory)

Rusovčania sa bránia proti panelákovvej výstavbe

(Dokončenie zo str. 1)

V celom katastri tejto mestskej časti platia regulácie územia, pričom posledná masívna výstavba, a teda rozširovanie MČ Rusovčanov ešte len čaká. Nesie názov zóna Rusovce sever a nachádza sa priamo pri vstupe do MČ smerom z hlavného mesta. Aj keď sa obyvatelia pred rokmi tejto výstavbe bránili, nebolo možné ju úplne zastaviť, keďže zastavanosť tohto územia bola v rámci veľkého územného plánu hlavného mesta, určená ešte v časoch socializmu. Jediné, čo mohli obyvatelia tejto MČ spraviť, bola regulácia budúcej časti tak, aby do nej pribudlo čo najmenej nových obyvateľov, aby boli v rámci tohto územia väčšie pozemky a žiadne vyššie bytovky. Po dlhoročnom boji sa to napokon miestnemu zastupiteľstvu v roku 2018 podarilo a zastavanosť zóny sever Rusovčania eliminovali do maximálnej možnej miery. Najmenší možný pozemok stanovili na 6,5 árov, maximálnu výšku budov na 2 podlažia, a to s dôrazom na fakt, že Rusovce sú vďaka historickému nálezisku Gerulata, zaradené do Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. A to sa nepáči developerom, ktorí si v tomto pripravovanom území zakúpili pozemky s jediným cieľom – zbohatnúť na nich čo najviac, keďže ziskoví budú aj pri zachovaní súčasne platného územného plánu.

Developer, ktorého obyvatelia nezaujímajú

Na magistráte je už

pár týždňov žiadosť developera Residence FK s.r.o., ktorý má blízko k spoločnosti Eset a ktorý je vlastníkom značnej časti po-

plánu Hlavného mesta SR Bratislavy naformulované v predmetnom návrhu zadania urbanistickej štúdie, sa priamo dotýkajú

Bratislavy pre potreby bývania v rodinných domoch, polyfunkčných domoch, so zástupením nevyhnutnej občianskej vybavenos-

na čele so starostom Radovanom Jenčíkom, voči aktuálnej snahe developera zvýšiť maximálnu možnú zastavanosť z dvoch, na štyri a viac podlaží. „Inými slovami, naša mestská časť nesúhlasí s overovaním vyššej podlažnosti v území, v uvažovanej hladine 16m (čo sú 4 nadzemné podlažia + ustúpené podlažie pre bytové domy), ani s navyšovaním podielu bývania v území, čo vyplýva zo zmeny funkčného využitia pozemkov. MČ vo svojom stanovisku trvá na funkčnom využití a priestorovom usporiadaní územia v zmysle záväznej časti platného ÚPN hl. mesta SR Bratislavy a platného ÚPN Z Rusovce sever. Zvýšením intenzity zástavby by došlo aj k zvýšeniu dopravnej záťaže na komunikačnej sieti Rusoviec. Navrhovaným riešením by došlo k narušeniu jedinečného vidieckeho charakteru Rusoviec,“ upresnil nám starosta Jenčík, ktorý bude spolu so svojim poslaneckým zborom robiť všetko pre to, aby sa developerovi nepodarilo presadiť zahusťenejšiu a vyššiu výstavbu v zóne sever.

Nájomné bývanie patrí inam

Hlavný argument, o ktorý sa developer opiera a s ktorým sa v rámci požadovaných zmien v územnom pláne obrátil priamo na magistrát hlavného mesta je ten, že vedeniu mesta sľubuje nájomné bývanie. Práve Rusovce majú developerovi poslužiť ako územie, v ktorom

postaví aj nájomné byty, a tie daruje hlavnému mestu. „Tento argument odmietame, keďže Rusovce nemôžu zastrešovať potreby chýbajúceho nájomného bývania pre Bratislavu. Som presvedčený o tom, že na tento účel má mesto vhodnejšie územia a vlastné pozemky, na ktorých môže stavať nájomné byty,“ doplnil starosta Jenčík.

Násilná snaha o väčšiu zastavanosť

S témou sme sa obrátili aj na vedenie hlavného mesta, respektíve priamo na hlavného architekta mesta Bratislava, pána Juraja Šujana. Ten považuje žiadosť developera o zmenu územného plánu v lokalite Rusovce zóna sever, za štandardnú požiadavku: „Developer sa prihlásil do výzvy na predkladanie žiadostí na zmenu územného plánu za účelom zvýšenia dostupnosti bývania v hlavnom meste, vy písanej magistrátom v roku 2021 a splnil jej podmienky rovnako, ako ďalších vyše 90 žiadostí na území mesta. Vzhľadom na to má nárok pokračovať v príprave urbanistickej štúdie, ktorá musí byť následne riadne prerokovaná. Otázka teda nestojí tak, či sa ja stotožňujem s developerským návrhom, ktorý som ako výsledok štúdie zatiaľ ani nevidel.“ Zaujímalo nás aj to, o aké konkrétne zmeny má developer Residence FK s.r.o. záujem, keďže so schválenou reguláciou daného územia z roku 2018 sú spokojní obyvatelia MČ Bratislava - Rusovce, i jej vedenie. „Developer si dal vy-

zemkov práve v území zóna sever v Rusovciach. Napriek nesúhlasu vedenia mestskej časti Bratislava – Rusovce, jej poslancov i obyvateľov, developer priamo vedenie

časti územia, pre ktoré je spracovaná a miestnym zastupiteľstvom mestskej časti Bratislava-Rusovce schválená územnoplánovacia dokumentácia na zónálnej úrovni - Územ-

ti, športu, rekreácie a zelene. Schválený ÚPN zóny Rusovce sever rešpektuje skutočnosť, že ide o územie, ktoré je vstupom do mestskej časti, ktorej veľkú časť tvorí pamiatková zóna. Z dôvodu ochrany vidieckej zástavby územia s prvkami tradičnej ľudovej architektúry, bolo potrebné zachovať výhľady na dominanty Rusoviec, ktorými sú napr. Kostol sv. Magdalény, kaštieľ a pod., a teda zachovať súčasnú panorámu Rusoviec. Pre naplnenie uvedených kritérií, schválený ÚPN Z Rusovce sever stanovuje

mesta žiada o zmenu funkčného využitia územia v k. ú. Rusovce, v rámci zmien a doplnkov Územného plánu hlavného mesta SR. Navrhované zmeny funkčného využitia a priestorového usporiadania územného

ný plán zóny Rusovce sever, z roku 2018. „Hlavným cieľom riešenia ÚPN Z Rusovce sever bolo spresnenie koncepcie funkčného využitia a priestorového usporiadania územia stanoveného v ÚPN hl. mesta SR

je maximálny počet nadzemných podlaží v celej zóne na 2. Z uvedených dôvodov nemá záujem mestská časť nedávno obstaraný ÚPN zóny meniť,“ znie odmietavé stanovisko vedenia mestskej časti Bratislava – Rusovce,

Rusovčania sa bránia proti panelákovvej výstavbe

pracovať návrh zadaná urbanistickej štúdie za účelom overenia zmeny funkčného využitia územia definovanom v územnom pláne mesta. Podkladom pre návrh zmien a doplnkov územného plánu mesta môže byť jedine kladne prerokovaná urbanistická štúdia. V návrhu zadania pre

vypracovanie štúdie sa určia požiadavky, o. i. na varianty a alternatívne riešenia z hľadiska hmotovo-priestorového, a tu sa uvažovalo o kóde 102D, 102E, teda bytové domy s max. výškou 4 nadzemné podlažia,“ upresnil pre Bratislavského kuriéra hlavný architekt mesta Bratislava.

Podporia mestskí poslanci starostu Rusoviec?

Z čoho majú obyvatelia Rusoviec, na čelo so starostom najväčšie obavy, je to, že sa developer bude snažiť obísť miestne zastupiteľstvo Rusoviec a presadiť svoje záujmy na úrovni magistrátu.

Skrz presadenie zmien vo veľkom územnom pláne mesta. Opýtali sme sa preto aj hlavného architekta, či je tento scenár možný. „O návrhu územného plánu hlavného mesta hlasujú mestskí poslanci, vrátane zástupcu Rusoviec a o návrhu Územného plánu zóny Rusovce

sever, ktorého obstarávateľom je mestská časť Rusovce, miestni poslanci. Územný plán na zonálnej úrovni má byť v súlade s nadradenou dokumentáciou, a to s územným plánom hlavného mesta,“ upresnil architekt Šujan. Inými slovami, ak mestskí poslanci prehlasujú starostu Ruso-

viec a podporia zámer developera, miestni poslanci v Rusovciach, budú následne podľa toho musieť prispôbiť „svoj“ územný plán v zóne Rusovce sever.

(red)

Kraj začína budovať kampus zdravia a športu

Bratislavský samosprávny kraj (BSK) plánuje v bratislavskej Petržalke neďaleko projektu Slnecnica a hrádze vybudovať kampus zdravia a športu. Projekt sa posúva do ďalšej fázy. Župa už začala s inžiniersko-geologickými prácami a s prípravou projektovej dokumentácie.

„V posledných dňoch prebiehal na území areálu kampusu zdravia a športu inžiniersko-geologický prieskum. Z hľadiska prípravy ide o štandardnú aktivitu, ale z pohľadu projektu je to zásadný milník. Z koncepčno-architektonickej fázy posunuli do prípravy projekto-

vej dokumentácie. Momentálne spracovávame dokumentáciu pre územné rozhodnutie budovy školy, multifunkčnej haly, internátu a samotného areálu,“ priblížil predseda BSK Juraj Droba.

BSK plánuje v rámci mestskej časti Petržalka vybudovať modernú štvrť pre potreby

vzdelávania a aplikovaného výskumu v oblasti zdravia a športu.

V spolupráci s kľúčovými partnermi bude vybudovaná infraštruktúra, ktorá bude poskytovať domovské zázemie pre aplikovaný výskum zameraný na prevenciu verejného zdravia, stredoškolské vzdelávanie,

hokejovú akadémiu ako aj priestor pre športové aktivity verejnosti. Projekt bude realizovaný v zmysle konceptu SMART škôl, ktorý bol spracovaný Bratislavským samosprávnym krajom.

Nový areál bude pozostávať z viacerých objektov, ktoré sa budú synergicky prepájať.

Tvorí ho bude budova školy vrátane diagnosticko-rehabilitačného centra, internát, hokejová hala, atletický štadión či multifunkčná hala.

(bak, vizualizácie BSK)

5.2. Po: 19:00

Katarína Ivanková, Tomáš Palonder, Marcel Ochránek, Jakub Ružička, Mirka Gáliš Partlová, Natália Puklušová

FRIDA

MAĽOVAŤ A MILOVAŤ MUZIKÁL

GERI, HEVIER, VOSÁTKO

PREMIÉRA

7.2. St: 19:00

Sobášny List

Martin Mňahončák
Soňa Norisová
David Hartl
Dominika Žiaranová

20.2. Ut: 19:00

Bláznivá komédia v trojke
Zuzana Tlučková, Majo Labuda a Martin Mňahončák

POZVÁNKA

27.2. Ut: 19:00

Milenec

Účinkujú: K. Haydu, M. Gáliš Partlová / Natália Puklušová, D. Žiaranová, M. Mňahončák Réžia: Soňa Ferencová

28.2. St: 19:00

NEPLATIA ZILAVÉ KUPONY

CAVEMAN

Účinkujú
Honza Holík / Jakub Slach

10.3. Ne: 19:00

Sobášny List

Martin Mňahončák
Soňa Norisová
David Hartl
Dominika Žiaranová

11.3. Po: 19:00

Marcel Ochránek, Peter Krajčovič, Karin Olasová, Dušan Szabo, Marek Majeský, Přemysl Boublík, Jana Valocká, Lucia Vrablicová, Juraj Hríčka, Erik Peťovský

ŠIALENÉ NOŽNIČKY

PAUL PÖRTNER

15.3. Pi: 19:00

Hudobná hornádia

Podfuk

o hudbu členov skupiny Hec a Tomáša Slobodu. Réžia: Nikita Sloboda

Teatro

Bratislavské Hudobné Divadlo

Teatro Wüstenrot
DK Ružinov, Ružinovská 28
820 09, Bratislava
www.gedur.sk, gedur@gedur.sk
+421 905 668 070

Predpredaj vstupeniek
Ticketportal

Generálny partner divadla

wüstenrot

W DOBROM AJ V ZLOM

Stretnime sa na februárových koncertoch Slovenskej filharmónie

V februári vás pozývame na koncerty do bratislavskej Reduty. Pri príležitosti medzinárodnej kampane **Národný týždeň manželstva (12. – 18. február 2024)** sme opäť pripravili akciu **SPOLU NA KONCERT 1+1 vstupenka zdarma**, ktorá sa dá uplatniť iba pri nákupe vstupeniek v Pokladnici SF. **AKCIA PLATÍ pri nákupe v týždni od 12. – 16. februára 2024 na koncerty, ktoré sa uskutočnia v utorok 20. februára 2024 / Piesňový recitál o 19.00 a v piatok 23. februára 2024 / A cappella koncert Slovenského filharmonického zboru o 19.00.**

Stretnime sa spolu na koncertoch v Slovenskej filharmónii – tešíme sa na váš potlesk!

• V aktuálnej 75. koncertnej sezóne 2023/2024 sa filharmonické cykly komorných koncertov rozšírili o sériu koncertov s piesňovým repertoárom. Druhý **Piesňový večer** bude patriť

nemecko-anglickému violončelistovi a barytonistovi **Simonovi Wallfishovi**, v ktorého interpretácii zaznejú jedinečné vokálne opusy britských skladateľov - **Brittenova** úprava piesne barokového skladateľa **Henryho Purcella** i piesne **Vaughana Williamsa**. Klenotom večera bude cyklus piesní na slová čínskej poézie českého skladateľa **Pavla Haasa**. Program doplní cyklus piesní **Láska básnikova, op. 48 Roberta Schumanna**. Koncert

sa uskutoční v utorok 20. februára o 19.00.

• **Slovenský filharmonický zbor** je už 77 rokov fenoménom na domácej aj medzinárodnej hudobnej scéne. Nositeľ Oper!Awards v kategórii Najlepší spevácky zbor roku 2022 získal v septembri 2023 aj Cenu ministerky kultúry SR. Naša zborová jednotka sa počas 75. sezóny predstaví na domácej pôde vo viacerých vokálno-inštrumentálnych dielach s or-

chestrom SF, ale aj samostatne na dvoch koncertoch – prvý z nich sa uskutoční v **piatok 23. februára 2024 o 19.00** pod vedením hosťujúceho maďarského zbormajstra **Zoltána Kocsisa-Holpera**, zbormajstra Kodály Choir Debrecen a umeleckého vedúceho zboru Kórus Spontánusz. **A cappella koncert** ponúkne návštevní-

V druhej polovici do- minujú sakrálne diela. Vyvrcholením bude *Requiem* českého autora druhej polovice 20. storočia **Zdeňka Lukáša**.

• Mimoriadnym hosťom 75. koncertnej sezóny bude slovenský dirigent s medzinárodným renomé **Juraj Valčuha**, čerstvý držiteľ Radu Ľudovíta Štúra I. triedy za mi-

sezóne uvedie s našimi telesami dva koncertné programy. Prvý z nich zaznie v Slovenskej filharmónii vo štvrtok **29. februára** a v **piatok 1. marca 2024 o 19.00 - Mahlerova Symfónia č. 3** so spoluúčasťou ženskej časti **Slovenského filharmonického zboru, Bratislavského chlapeckého zboru** (Magdaléna **Rovňáková** a Gabriel

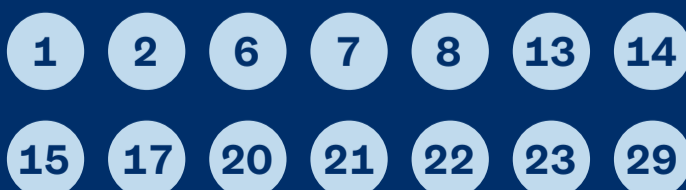
kom preniknutie do vokálnej tvorby najmä českých a maďarských skladateľov. Svetské diela v prvej polovici programu prechádzajú od folklórnych námětov k spracovaniu poézie básnikov.

moriadne zásluhy o rozvoj Slovenska v oblasti kultúry a umenia, ako aj za mimoriadne šírenie dobrého mena SR v zahraničí, ktorý pôsobí ako hudobný riaditeľ Houston Symphony. V aktuálnej

Rovňák, zbormajstri) a českej mezzosopranistky **Ester Pavlů**. Z Mahlerových deviatich symfónií je v poradí tretia najrozsiahlejšia.

SLOVENSKÁ FILHARMÓNIA

februárové koncerty

75. koncertná sezóna 2023/2024

www.filharmonia.sk stream.filharmonia.sk #SlovakPhil

Priority hlavného mesta

(Dokončenie zo str. 1)

Pripravuje sa modernizácia údržbových základní v Krasňanoch a na Jurajovom dvore, ktoré sú potrebné pre prevádzku a údržbu vozidiel DPB, a. s. Rovnako sa počíta s modernizáciou viacerých trolejbusových tratí, s ďalšou etapou obnovy vozidlového parku DPB, a. s., spustením parkovacej politiky, výstavbou parkovísk, výstavbou

nových cyklistických tratí a rekonštrukciou viacerých cestných komunikácií.

Rozvoj komunálneho podniku

V oblasti životného prostredia a verejných priestorov bude mesto aj pokračovať so zabezpečením údržby zelene, pasport zelene na ploche hlavného mesta, arboristických orezov v Sade Janka Kráľa, prípravou zelených plôch na náhrad-

nú výsadbu a drobnú revitalizáciu verejných priestorov a stromoradií. V oblasti údržby sa ďalej počíta s výdavkami na dovybavenie Komunálneho podniku Bratislavy, technickými prostriedkami, vozovým parkom s príslušenstvom, s cieľom pokračovať v skvalitňovaní zimnej a letnej údržby ciest a chodníkov vo vlastnej réžii, a to aj v spolupráci s mestskými časťami.

Mesto sa viac zadíži

V oblasti sociálnej spravodlivosti a dostupného bývania mesto rozbehlo výstavbu bytového domu na Muchovom námestí a pokračuje v príprave projektových dokumentácií na ďalšie nájomné bytové domy, s ktorých prípravou sa začalo už v roku 2021. Tá sa postupne dostáva do realizačnej fázy. V sociálnej oblasti bude mesto pokračovať v

aktívnej práci v oblasti pomoci ľuďom bez domova a vylúčeným komunitám, aj podporou pilotných projektov „housing first“ a aktívnou spolupracou s tretím sektorom. Cieľom mesta je naďalej pokračovať v realizácii plánovaných rozvojových projektov, kde časť projektov bude financovaná aj prostredníctvom úverových zdrojov. V roku 2024 mesto počíta s dlhovým zaťažením

na úrovni 48,58 %, pričom túto hranicu neplánuje mesto prekročiť. Čerpanie nových úverových zdrojov bolo rozpočtované vo výške 55 mil. eur, ktoré budú použité na financovanie rozbehnutých viacerých pripravených investičných projektov. Mesto má pritom vyvinúť maximálne úsilie na udržanie zadlženosti pod hranicou 50 %.

(vt)

Ďalší cyklopruh na Šancovej?

(Dokončenie zo str. 1)

Primátor Matúš Vallo sa totiž opakovanne vyjadril v tom zmysle, že od novej vlády očakáva zrušenie tohto cyklopruhu napriek jeho nevhodnosti.

Ministerstvo zatiaľ cyklopruh nerieši

S témou sme sa preto obrátili aj na ministerstvo a žiadali odpoveď na otázku, či teda skutočne je plán zrušiť cyklopruh na Vajanského nábreží, proti ktorému existuje aj pe-

tícia. „Ministerstvo dopravy pozorne sleduje situáciu na Vajanského nábreží a všimli sme si aj medializované informácie o nesúhlasnom stanovisku Krajského dopravného inšpektorátu s týmto riešením. Evidujeme aj zníženú priepustnosť Vajanského nábrežia v súvislosti so zriadením cyklopruhov, a tým spôsobenú zníženú priepustnosť mostov a ciest I. triedy,“ povedala nám hovorkyňa MD, Petra Poláčiková, ktorá vzápätí

dodala: „Momentálne je v plnej kompetencii mesta Bratislava situáciu riešiť. Vzhľadom na vážnosť situácie však MD SR pripravuje vládny návrh, ktorý umožní rezortu systémovo nariadovať aj zmeny na cestách, ktoré sú v správe samospráv, a to v prípade, že bude ich priepustnosť mať vplyv na priepustnosť dopravy na cestách I. triedy a diaľniciach.“ Na našu konkrétnu otázku, či je v pláne cyklotrasu na vajanského nábreží

zrušiť, reagovala neurčito. „Ministerstvo dopravy bude môcť nariadiť aj zmeny na cestách, ktoré sú v správe samospráv, s cieľom zvýšiť ich priepustnosť.“

Oddychové zóny v rozpore so zákonom?

Za ďalší sporný projekt v oblasti dopravy možno považovať ten, ku ktorému aktuálne Krajský dopravný inšpektorát (KDI) vydal v zmysle cestného zákona nesúhlasné

stanoviská. Ide o časť projektu Mesto pre deti, v rámci ktorého boli vyznačené a ohraňované farebné plochy pri školách na Vazovovej či Mudroňovej ulici v Bratislave. Takzvané oddychové zóny, ktoré vznikli medzi rušnými križovatkami. Aj keď Metropolitný inštitút Bratislavy (MIB), ktorý projekty zastrešuje, si za nimi aj naďalej stojí, KDP vidí situáciu inak. Ten projektu vytýka rozpor s platnou legislatívou a negatívny dosah

najmä na bezpečnosť. „V prípade Vazovovej ulice aj na plynulosť cestnej premávky,“ uviedol pre TASR bratislavský krajský policajný hovorca Michal Szeiff. Ide pritom o stanovisko k určení dopravných značiek i povoleniu zvláštneho užívania, teda hrania sa detí na komunikácii. Aktuálne majú k tejto veci preto prebiehať rokovania medzi magistrátom a Krajským dopravným inšpektorátom.

(vt)

Petržalka opäť hľadá učiteľa, na ktorého sa nezabúda

Návrhy je možné zaslať mailom, poštou alebo vyplnením online formulára najneskôr do konca februára.

Nie je žiadne kliše, že v škole strávime najdôležitejšie roky života. Formuje nás totiž presne v období, kedy najintenzívnejšie nasávame vedomosti i sociálne zručnosti. A je tiež nepopierateľný fakt, že veľmi záleží na pedagógoch, čo a kto z nás napokon vyrastie. Nezriedka

sa stávajú druhými (ak nie náhradnými) rodičmi, v exkluzívnom prípade dokonca kamošmi. Jednoducho učiteľmi, na ktorých sa nezabúda.

Aj preto oddelenie školstva mestskej časti Bratislava-Petržalka pri príležitosti osláv Dňa učiteľov už pravidelne oceňuje pedagogických a odborných

zamestnancov základných a materských škôl. Rovnako to bude aj v roku 2024.

Tipy na ocenenie pedagogických zamestnancov základných a materských škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mestskej časti Bratislava-Petržalka môžu predkladať žiaci, absolventi škôl, zákonní zástupcovia, bývalí aj súčasní kolegovia, ale aj ostatní obyvatelia Petržalky.

Tri spôsoby nominácie

Návrhy je možné poslať buď mailom na juraj.monsberger@petrzalka.sk, poštou na adresu Miestny úrad mestskej časti Bratislava-Petržalka, oddelenie školstva, Kutlíkova 17, 851 02 Bratislava alebo elektronicky prostredníctvom online formulára na webe petrzalka.sk/ucitel.

Návrh musí obsahovať meno a priezvisko navrhovaného pedagóga

vrátane kontaktov na neho (telefón, e-mail, adresa bydliska); názov školy, kde pôsobil alebo pôsobí; zdôvodnenie návrhu na udeľenie ocenenia; meno a priezvisko predkladateľa návrhu vrátane základných kontaktov na neho (telefón, e-mail, adresa bydliska).

Návrhy je možné zaslať najneskôr do štvrtka 29. februára (vrátane).

(bk)

Bratislava aj v tomto roku privíta viacero svetových hviezd, za ktorými už nemusíte cestovať do zahraničia. Popri tom nás čakajú tak stabilné, ako aj jednorazové podujatia v rôznych oblastiach. Nechajte sa inšpirovať napríklad nasledovnými podujatiami od februára do júna 2024:

✓ 17
február✓ 23
február✓ 24
február✓ 7
apríl✓ 22
máj✓ 1
jún✓ 21
jún**SOBOTA 17. FEBRUÁR****Bratislavská knižná burza 2024**

Kníh nikdy nie je dosť – a aj keď je úžasný pocit mať ich doma plné police, občas je čas posunúť jednu či dve ďalej, nech je miesto na nový príbeh, novú knihu. Toto podujatie je najväčšou knižnou burzou na Slovensku – určite sa teda nájde aj tá pravá kniha pre vás. Mnoho kníh na zakúpenie, popritom aj grafiky, gramoplatne, pohľadnice, časopisy, CD-čka, komiksy a plagáty a spoločnosť ďalších milovníkov kníh, no neznie to úžasne?

Táto jedinečná akcia sa koná každú sobotu v čase od 09:00 do 15:00, v Starej tržnici – na poschodí.

PIATOK 23. FEBRUÁR**Rusalka**

Dojímavý príbeh plný oslnivej hudobnej krásy. Lyrická opera v troch dejstvách v českom jazyku, české a nemecké titulky. Dvořákova opera je plná oslnivej hudobnej krásy a patrí medzi divadelné diela, ktoré dojímajú divákov na celom svete. Inscenácia režiséra Martina Kákoša je krásnou a pútavou rozprávkou pre celú rodinu.

Dátumy predstavení v SND:**Streda 21. 2. 2024 19:00 h – 22:10 h****Piatok 23. 2. 2024 19:00 h – 22:10 h****Sobota 24. 2. 2024 19:00 h – 22:10 h****SOBOTA 24. FEBRUÁR****RETRO vinyl party**

Preneste sa späť do éry, keď diskogúľa žiarila nonstop nad parketom! Čaká Vás poctivý RETRO rytmus a do tanca Vás vyzvú hity dekád 60s, 70s a 80s z tvorby svetovej, ale aj tej domácej. Parket rozhybe namakaná kapela Marcello and The Flaming Boppers a DJs Babika a Arnoštek nám budú vyhrávať svoje sety plné legendárnych skladieb až do rána. Atmosféru doplnia vinylové platne, céčka, farebné girlandy, vlajky, retro telefón, stena z Rubikovej kocky a lampiónový sprievod na terase. Oblečte si, čo považujete za najviac retro vo svojom šatníku a nechajte sa odfotiť v našom tematickom fotokútiku.

Miesto: Káčečko, Kamenné námestie 1/a, začiatok: od 22:00 – 3:00.

NEDEĽA 7. APRÍL**ČSOB Bratislava Marathon 2024**

ČSOB Bratislava marathon – sviatok nielen pre Bratislavu, ale aj pre bežcov z celého Slovenska a viac ako 50 krajín sveta. Rodinné bežecské podujatie v meste, ktoré miluje beh, kde „každý je víťaz“, kto sa postaví na štart a prekoná sám seba. Toto najväčšie bežecské podujatie na Slovensku sa uskutoční v zimnom termíne 6 a 7. apríla 2024 pred Europeou.

RACE DAY – 07.04.2024

– Maratón (42,195 km) – 09:00 hod.

– Polmaratón (21,098 km) – 09:00 hod.

– Štafetový maratón (42,195km) – 09:00 hod.

– Štafetový polmaratón (21,098km) – 09:00 hod.

HOBBY DAY – 06.04.2024

– Desiatka (10 km) – 16:00 hod.

– Minimaratón (4,2 km) – 14:00 hod.

– Senior run & walk (4,2km) – 14:00 hod.

– Detské behy (300 m – 600 m – 800 m) – 10:10 hod.

– Bratislavská míľa (1600 m) – 10:00 hod.

– Preteky lezúňov (5 m) – 09:30 hod.

STREDA 22. MÁJ**Rod Stewart**

Rod Stewart prichádza na Slovensko! Hudobník, ktorého kariéru zdobia známe skladby ako Gasoline Alley, Every Picture Tells a Story, Mandolin Wind, Da Ya Think I'm Sexy a mnohých ďalších hitov sa v rámci svojho plánovaného turné predstaví aj v našich končinách.

Člen Rockenrolovej siene slávy, držiteľ nespočetného množstva prestížnych ocenení a jeden z najpredávanejších umelcov v hudobnej histórii sa predstaví v bratislavskej Tipos aréne – Zimný štadión Ondreja Nepelu.

SOBOTA 1. JÚN**STING 2024**

STING sa vracia na Slovensko! Sting je britský spevák a skladateľ, ale aj aktivista známy ako frontman skupiny Police, ale aj vďaka svojej úspešnej sólovej kariére. Jeho hudobný štýl sa vyznačoval prelínaním popu, jazzu, world music a ďalších žánrov. Sting odohrá svoj špeciálny koncert 1. júna 2024 v bratislavskej TIPOS Aréne o 20:00.

PIATOK 21. JÚN**Tublatanka koncert**

Kto by nepoznal jednu z najúspešnejších slovenských skupín Tublatanku? Medzi jej najväčšie hity patria piesne ako Pravda víťazí, Láska drží ma nad hladinou, Moj starý dobrý kabát, Loď do neznáma, Skúsime to cez vesmír. V súčasnom zložení Maťo Ďurinda, Juraj Topor a Peter Schlosser pripravili na nový album štrnásť piesní. Koncert sa uskutoční v rámci Dní Petržalky.

(zdroj eventland.eu)

Mestské lesy upozorňujú psičkárov, že pes bez vôdzky do lesa nepatrí

Pomaly ale isto sa blíži koniec zimy, čo so sebou prinesie väčší nápor návštevníkov v lesných oblastiach. A to najmä psičkárov. Vedenie Mestských lesov Bratislavy (MLB) preto práve im adresuje výzvu, aby v rámci prechádzok nepúšťali svojich štvornohých miláčikov na voľno. Málokto to vie, no poľovník má právo domáce zviera v lese za určitých podmienok zastrelit'.

Vo väčšine prípadov platí, že ak sa psičkárov vyberie do lesa so svojim štvornohým priateľom, tak je to z toho dôvodu, aby ho mohol pustiť na voľno.

Málokto rešpektuje zákon, podľa ktorého je takéto venčenie psa vlastne zakázané.

„V prvom rade veríme, že vám na vašom psíkovi záleží, a chcete, aby bol v bezpečí. Zákon mať psa na vôdzke bol ustanovený z viacerých dôvodov, a jedným z nich je práve samotná bezpečnosť vášho psíka.

Práve v lesoch to býva pre psov lákavé a zaujímavé, všade je plno pachov a zvierat, od veveričiek až po diviaky. Avšak voľne pustenému psíkovi hrozí, že sa môže za takýmto zvieratom rozbehnúť, a to priamo cez cestu, kde ho môže zraziť cyklista, auto, či autobus. Mnoho takýchto zrážok, najmä s cyklistami, sme tu už za-

žili, ohrozený je teda aj iný návštevník,“ začína vedenie Mestských lesov v Bratislave svoje upozornenie smerom k psičkárom.

Dvojaký pohľad na vec

Podľa vedenia mestských lesov sú časté prípady, kedy voľne pustený pes naháňa diviaky, ktoré ho spätne napadli, a bohužiaľ usmrtili. Pri divých zveroch to platí aj opačne. Pes naháňal srnky, ktoré si zlomili nohu, alebo sa inak zranili. A ak ich pes dobehol, natrhol im hrdlo či inak dohrýzol, srny potom museli byť utratené, alebo v bolestiach umierali. Z týchto dôvodov apelujú na širokú verejnosť, aby

svojich štvornohých miláčikov ľudí venčili obozretnejšie.

„Netreba zabúdať ani na iných návštevníkov. Každý má právo sa cítiť v lese bezpečne. Viacerým je nepríjemné, ak na nich pes skáče. Mnoho ľudí, a najmä detí sa psov boja. To, že k nim príde pes, ktorý je pustený na voľno, prípade na nich začne skákať, im môže spôsobiť stres, znásobiť ich strach či traumy. Nikto totiž dopredu nevie, či je daný pes vychovaný alebo nie.

No nie každý psičkárov súhlasí: „Možno namiesto represie by bolo fajn zaviesť incentovanie psičkárov, ktorí venujú nemalé finančné prostriedky a čas na dokonale

zvládnutie psa práve preto, aby neohrozovali a neobťažovali svoje okolie. Opakovane sa mi stalo, že mi môjho psa napadol pes na samonavijacom vodítku, vôdzka preto, nemyslím, že rieši problém obťažovania, prípadne ohrozovania. Bolo by fajn pracovať s kynologickými spoločnosťami na standardizovaní postupov a certifikáciu psovoda a psa tak, aby bolo pre nás možné využívať mestské lesy aj na prácu so psom, čo sa na vôdzke moc nedá, a teda tým dať tiež iným návštevníkom garanciu nerušenej prechádzky,“ reagovala vecne psičkárovka na stránke Mestských lesov v Bratislave.

„Netreba opomenúť ani prípady, keď pes

napadol iného psa či jeho majiteľa. Mnoho iných psíkov sa bojí, najmä väčších psov, a pokiaľ sú tieto psi voľne pustené, môže to byť pre nich veľmi nepríjemné. Dokonca sa už stalo, že sa druhý pes tak zlakol, že sa vyvliekol z vôdzky, a ušiel, pričom mohol vbehnúť v strese na cestu, či sa stratit,“ uzavreli výzvu voči občanom MLB na sociálnej sieti. Pritom zo zákona je možné krízovú situáciu psa bez vôdzky v mestských lesoch, zo strany poľovníka, riešiť aj radikálne. A to použitím strelnej zbrane.

(vt)

DELIKATESO
www.delikateso.sk

CONFISERIE
HEIDEL
MILCHCREME

Prípadov rakoviny prsníka v Bratislave pribúda, ale ich mortalita klesá

Otom, ako je na tom Bratislava v súvislosti s hrozbou ochorenia rakoviny prsníka, sme sa porozprávali s **Veronikou Rybanskou** (VR), ktorá je vedúcou výskumno-analytického tímu na Inštitúte zdravotných analýz MZ SR a s **Imrichom Bertom** (IB), zdravotníckym analytikom pre Inštitút zdravotných analýz MZ SR.

Zachytili sme výsledky štúdie o rakovine prsníka, podľa ktorej bol zaznamenaný nárast ochorenia primárne v Bratislavskom kraji. Je to pravda?

VR: Na Inštitúte zdravotných analýz sa zaoberáme tvorbou informovaných politík a odporúčaní pre zdravotnícky ekosystém. V Národnom onkologickom registri nám chýbajú dáta a štatistiky za posledných 10 rokov, a zároveň v ňom nie sú jednotlivé nádorové ochorenia analyzované regionálne, a do detailu diagnostiky a liečby. Túto informačnú medzeru v onkológii vieme ale vyplniť vďaka dátam zo zdravotných poisťovní, ktoré sú aj pri iných ochoreniach dôležité pre manažment

níkmi v onkológii sme potom sformulovali odporúčania, ktorých hlavným cieľom je znížiť mortalitu na zhubné nádory prsníka.

IB: V Bratislave naozaj vidíme najvyššiu incidenciu, teda výskyt nových prípadov na počet obyvateľov ročne. Keď sa však pozrieme na trend mortality (úmrtnosť vs. počet obyvateľov), v Bratislavskom kraji sledujeme najvyšší pokles od roku 2000, v porovnaní s ostatnými krajinami. To naznačuje výrazný pokrok v prevencii, diagnostike a liečbe.

Nárast nových prípadov však vidíme celonárodne, hlavne vo vekovej skupine do 50 rokov. To je znepokojivé, no v súlade s globálnym trendom. Tento rastúci trend posilňuje argumentáciu pre revíziu a potenciálne zníženie dolnej hranice skriningového veku z 50 na 45 rokov. Od 45 rokov sa k skriningu pozývajú asymptomatické ženy aj v okolitých krajinách; Česko, Maďarsko a Rakúsko.

Prečo je počet nových prípadov najvyšší práve v hlavnom meste?

VR: Bratislava má samozrejme svoje špecifiká, a vieme, že Slovensko sa vyznačuje na svoju veľkosť pomerne významnými regionálnymi rozdielmi. Je preto možné, že životný štýl v hlavnom meste prináša so sebou vyššie riziká rakoviny, to sa však deje v každej modernej vyspelej krajine. Miera rakoviny prsníka je vysoká v sociálne a

ekonomicky vyspelých krajinách (USA, Austrália, Dánsko, Veľká Británia, atď.), kto-

ré majú pokročilejšie stratégie na využitie skriningových metód. Tieto krajiny majú vyšší počet diagnostikovaných pacientov. Je však dôležité povedať, že tieto krajiny zároveň vykazujú aj vyššiu mieru prežívania. Opakom sú krajiny, ktoré skriningové metódy využívajú menej, a majú teda aj menej diagnostikovaných pacientov. Prežívanie je

však v týchto krajinách v nižšej miere. Keď si napr. rozdelíme krajiny podľa indexu ľudského rozvoja (HDI), krajiny s veľmi vysokým HDI predstavujú 45,0 % prípadov rakoviny prsníka a 33,8 % úmrtí na rakovinu prsníka, zatiaľ čo krajiny so stredným a nízkym HDI predstavovali len 18,4 % prípadov prsníka, ale až 30,1 % úmrtí

na rakovinu prsníka. Vekovo štandardizované miery incidencie boli viac ako 2-krát

vyššie v krajinách s veľmi vysokým/vysokým HDI v porovnaní s krajinami so stredným/nízkym HDI, zatiaľ čo miery úmrtosti štandardizované na vek v krajinách s nízkym HDI boli 1,5-krát vyššie ako v krajinách s veľmi vysokým HDI. **IB:** Analyzovali sme aj hypotézu, že za vysokú incidenciu v Bratislave môže vysoká účasť na skriningu.

važie, Liptov a Orava sú regióny s vysokou účasťou na mamografickom skriningu.

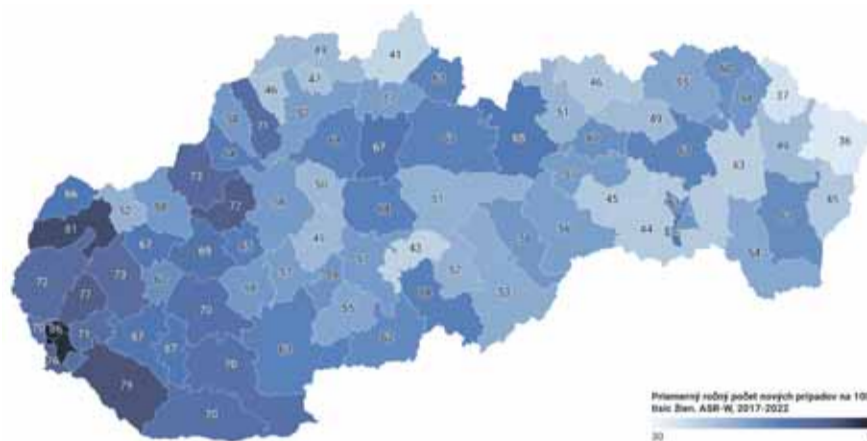
Podobné je to aj v susednej Českej republike - región hlavného mesta nemá prvenstvo v účasti na skriningu, naopak, je krajom s najnižšou účasťou. Podobne vo Švédsku a ďalších krajinách je región hlavného mesta regiónom s nízkou účasťou na skriningu.

Po druhé, nielen v incidencii, ale aj v štatistikách mortality na

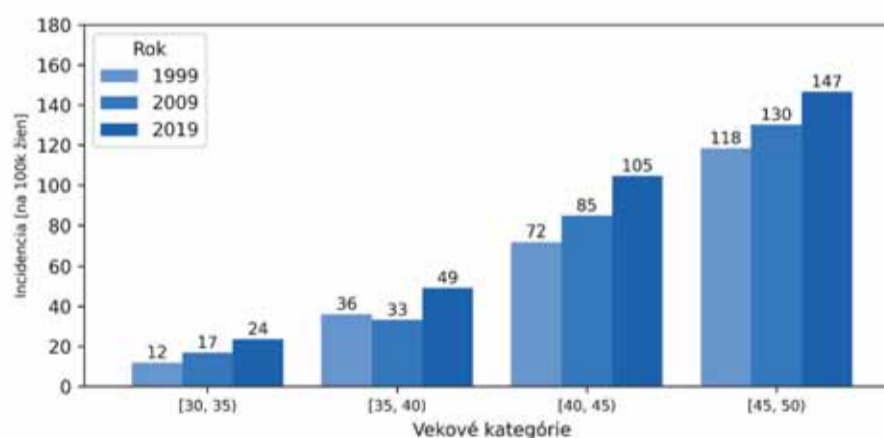
v Bratislave sa predpokladá, že tento rozdiel je ovplyvnený skoršou diagnostikou a lepšou liečbou pacientiek v týchto okresoch, najmä v prítomnosti špecializovaných onkologických ústavov. Jednou z možných príčin je aj dostupnosť všetkých liečebných modalít a rozhodovanie o terapeutickom postupe špecializovanými multidisciplinármi tímami, ktoré majú významný dopad na výsledok liečby a prežívanie pacientiek. Tieto pozorovania sú v súlade s medzinárodnými publikáciami, ktoré popisujú rozdiely v rizikových faktoroch a trendoch medzi východnými a západnými krajinami EÚ. Západné krajiny majú výrazne vyšší výskyt ZN prsníka.

Má to za následok aj fakt, že v Bratislave je viac pracovných príležitostí, a preto sa do hlavného mesta sťahuje viac ľudí z celého Slovenska?

VR: Celkovo môže zvýšený výskyt rakoviny prsníka v určitých oblastiach odrážať odlišnú prevalenciu rizikových faktorov, či stratégie mamografických skriningových vyšetrení, starnutie a rast populácie, štruktúru populácie v rôznych regiónoch, či životný štýl. Dôvody nárastu môžu byť teda rôzne, keďže však neboli priamo predmetom našej štúdie, môžeme sa opierať len o zahraničnú literatúru. Aj tu si však treba uvedomiť, že nie všetky faktory musia byť nevyhnutne kauzálne

Incidencia ZN prsníka podľa lokalít všeobecných lekárov pacientiek v priemere rokov 2017-2022

Nové prípady ZN prsníka v SR podľa roku diagnostiky a vekovej kategórie.

Viacero pohľadov na problematiku však naznačuje nepravdivosť tejto hypotézy.

V prvom rade je dôležité poznamenať, že Bratislava nie je oblasťou s najvyššou účasťou žien na mamografickom skriningu v SR. Bratislavský kraj dokonca vykazuje najnižšiu účasť, v porovnaní s inými regiónmi. Napríklad Trnava, Po-

karcinóm prsníka, sa eviduje výrazný rozdiel medzi Bratislavou a menej rozvinutými okresmi na východe Slovenska, ktorý presahuje 60 %. Okres Bratislava V - Petržalka je označený za oblasť s najvyššou mortalitou v období rokov 2013-2022. Avšak, vzhľadom na vysoké 5-ročné a 3-ročné prežívanie pacientiek

(teda priamo spôsobovať chorobu), a nie všetky sú dobre preskúmané. Medzi tieto patria napr. fajčenie, spôsob stravovania, obezita, či konzumácia alkoholu. Potom však máme faktory, ktoré sú dobre preskúmané, a o ktorých vieme, že zvyšujú riziko rakoviny prsníka. Medzi tie patria najmä pohlavie (hoci aj muži môžu mať rakovinu prsníka, tento druh rakoviny sa častejšie vyskytuje u žien, riziko je až 100x vyššie), vyšší vek (väčšina pacientov je diagnostikovaných po 55. roku života), a prenos určitých génových mutácií (5-10 % rakoviny je dôsledkom génových mutácií prenesených od rodiča na dieťa, či rodinná anamnéza - mať príbuzného prvého stupňa, napr. matku, sestru alebo dcéru s rakovinou prsníka takmer zdvojnásobuje riziko ženy, a v prípade dvoch prvostupňových príbuzných sa zvyšuje riziko asi 3-násobne).

Aký je trend, čo sa týka rýchlosti diagnostikovania ochorenia a následnej úspešnosti liečby v rámci Bratislavy?

VR: Miera prežitia rakoviny prsníka sa líši v závislosti od niekoľkých faktorov. Patrí medzi ne štádium rakoviny, vek a celkový zdravotný stav človeka, či to, ako efektívny je plán liečby. Ak je invazívny karcinóm prsníka lokalizovaný iba v prsníku, 5-ročné relatívne prežítie žien s týmto ochorením je relatívne vysoké. Ak sa rakovina rozšírila do regionálnych lymfatických uzlín, 5-ročná relatívna miera prežitia klesá. Ak sa rakovina rozšírila aj do vzdialenejšej časti

tela, 5-ročná relatívna miera prežitia klesne ešte nižšie. Všeobecne sa miera prežívania zvýšila, čo je dôsledkom zavedenia pravidelného mamografického skríningu v európskych krajinách. Práve na tom vidíme, aký dôležitý je pravidelný mamografický skrínig. Čím skôr je rakovina diagnostikovaná, tým vyššia je pravdepodobnosť úspechu liečby. Podľa OECD sú obrovské rozdiely v 5-ročnom prežívaní, keď je rakovina diagnostikovaná v počiatočnom štádiu (EÚ priemer 96,4 %), a keď je diagnostiko-

vaná v pokročilom štádiu (EÚ priemer 38,3 %). Na SR sme na tom o niečo horšie ako priemer EÚ - pri skorom štádiu je 5-ročné prežítie 94,6 %, a pri pokročilom 33,5 %. V každom prípade je to obrovský rozdiel. **Máme v Bratislave možnosti liečby na najvyššej, respektíve svetovej úrovni?** **VR:** Bratislava má zariadenia zaoberajúce sa liečbou rakoviny prsníka na vysokej úrovni. Svedčí o tom aj fakt, že miera prežívania je tu vyššia. Napríklad u pacientov vo veku 40 - 50 rokov je 3-ročné prežítie v Bratislave 95,7 %, v Košickom kraji je to

90,2 %. Avšak Slovensko patrí v ukazovateľoch pomeru vekovo štandardizovanej incidencie a mortality k najhorším krajinám spomedzi EÚ. Tento faktor má súvis nielen s neskoršou diagnostikou ochorenia, ale aj s dostupnosťou účinnej liečby. Dôležitým faktorom je aj využívanie genetiky a molekulárnej diagnostiky nádorov, ktorá poskytuje informácie o molekulárnych charakteristikách nádorových buniek a môže určiť, aký tip liečby je pre konkrétneho pacienta najvhodnejší. Náklady vynaložené na gene-

tu sa pozrieť na možné príčiny, a to aj z pohľadu liečby ochorenia, vrátane posúdenia dostupnosti špecializovanej chirurgickej liečby. Dôležité je tiež nastavenie kritérií hodnotenia kvality pracovísk, a to nielen čo sa týka chirurgickej liečby, ale aj diagnostiky a ďalšej onkologickej liečby a rádioterapie. Na základe posúdenia výkonnosti, kapacity a skúseností jednotlivých pracovísk, by sa mali definovať minimálne požiadavky, vrátane minimálneho počtu realizovaných výkonov. Je potreb-

vedeli, naopak, znížiť nárast výskytu tohto ochorenia?

VR: Opäť tu treba zdôrazniť dôležitosť sekundárnej prevencie - pravidelné skrínig, edukácia mladších ročníkov, zvýšená pozornosť vyhľadávaniu žien, ktoré majú genetickú predispozíciu a vysoké riziko. To všetko sú spôsoby, ako možno zachytiť ochorenie v skorom štádiu, kedy je veľmi dobre liečiteľné. Čo sa týka zníženia výskytu, to je väčší problém a otázka primárnej prevencie - životného štýlu a faktorov vplyvujúcich na zdravie jednotlivca. Vakcínu máme momentálne len na HPV, teda na ochranu proti rakovine krčka maternice, konečníka, penisu, či úst a hrtanu. V tejto súvislosti však musím povedať, že nejde len o to mať k dispozícii vakcínu, ale aj o to, aby sa ľudia chodili očkovať. HPV je totiž dobrým príkladom toho, že napriek jednoduchej prevencii ju využíva veľmi málo ľudí. Napr. v skupine detí narodených v roku 2012 je zaočkovaných iba 22 % chlapcov a 43 % dievčat.

IB: Aktuálny vývoj vakcíny proti rakovine prsníka však predstavuje vzrušujúcu oblasť onkologickej vedy, kde sa kombinujú najnovšie poznatky z imunológie, genetiky a biotechnológií. Vedecké skupiny sa zameriavajú na rozvoj personalizovaných vakcín, ktoré by aktivovali imunitný systém pacienta proti unikátnym nádorovým antigénom. Tento prístup má potenciál nielen zabrániť vzniku nádoru u vysoko rizikových jedincov, ale aj zabrániť recidíve u pacientov, ktorí už prekonal rakovinu

prsníka. Vývoj vakcíny je stále vo fáze intenzívneho výskumu, no boli už začaté aj prvé fázy klinického testovania.

Sú známe príklady zo sveta, kde dokázali nejakým spôsobom nastaviť klesajúci trend nárastu ochorenia rakoviny prsníka?

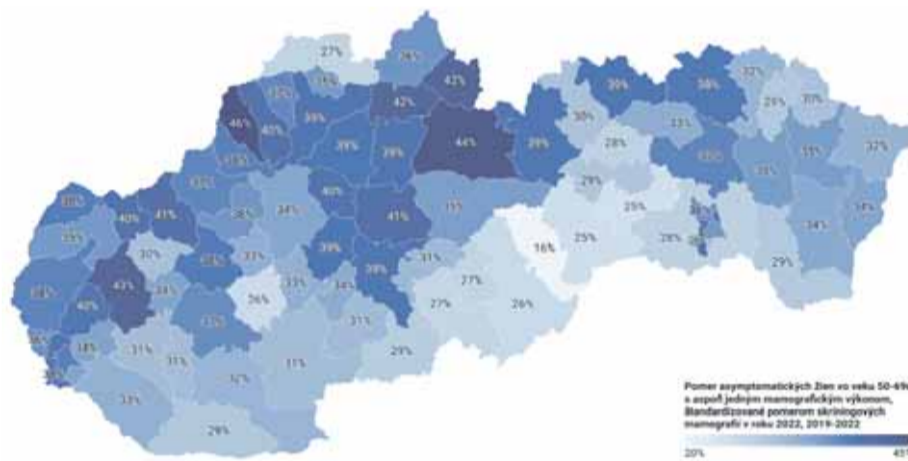
IB: Pri rakovine prsníka, a rakovine všeobecne, je primárnym cieľom znížiť mortalitu - počet ľudí, ktorí na toto ochorenie umrú. Vo vyspelých krajinách EÚ, USA a v Austrálii sa v posledných desaťročiach darí znižovať mortalitu. Niektoré americké štúdie naznačujú, že nové metódy liečby a diagnostiky majú na tomto úspechu väčší podiel ako skrínig. Bratislavský kraj je taktiež úspešným príkladom regiónu, v ktorom sa od roku 2000 znížila úmrtnosť, a to skoro o 25 %.

Aká je úspešnosť liečby, ak sa ochorenie zachytí v ranom štádiu?

VR: V onkológii možno úspešnosť liečby vyjadriť cez mieru prežívania. Tá je relatívne vysoká, pri skorom štádiu je 5-ročné prežítie 94,6 %. Pri diagnostikovaní v pokročilom štádiu však klesá na 33,5 %. Dokopy za všetky štádia je to na Slovensku 75,5 %.

IB: V rámci krajín EÚ so štatistikou 75,5 % pri 5-ročnom prežívaní patrime ku krajinám, kde je prežítie najnižšie. Za nami je napríklad Bulharsko a Litva.

(vt)

Účasť na aspoň jednom mamografickom vyšetrení medzi rokmi 2019 až 2022. Populácia žien vo veku 50-69, ktoré pred vyšetrením nemali diagnostikovaný ZN prsníka.

vaná v pokročilom štádiu (EÚ priemer 38,3 %). Na SR sme na tom o niečo horšie ako priemer EÚ - pri skorom štádiu je 5-ročné prežítie 94,6 %, a pri pokročilom 33,5 %. V každom prípade je to obrovský rozdiel.

Máme v Bratislave možnosti liečby na najvyššej, respektíve svetovej úrovni?

VR: Bratislava má zariadenia zaoberajúce sa liečbou rakoviny prsníka na vysokej úrovni. Svedčí o tom aj fakt, že miera prežívania je tu vyššia. Napríklad u pacientov vo veku 40 - 50 rokov je 3-ročné prežítie v Bratislave 95,7 %, v Košickom kraji je to

90,2 %. Avšak Slovensko patrí v ukazovateľoch pomeru vekovo štandardizovanej incidencie a mortality k najhorším krajinám spomedzi EÚ. Tento faktor má súvis nielen s neskoršou diagnostikou ochorenia, ale aj s dostupnosťou účinnej liečby. Dôležitým faktorom je aj využívanie genetiky a molekulárnej diagnostiky nádorov, ktorá poskytuje informácie o molekulárnych charakteristikách nádorových buniek a môže určiť, aký tip liečby je pre konkrétneho pacienta najvhodnejší. Náklady vynaložené na gene-

Kedže viac – menej poznáme dôvody, pre ktoré narastá počet prípadov ochorenia rakoviny prsníka, existuje niečo, čím by sme

Pohyb je účinný liek aj vo vyššom veku. Riziko Alzheimerovej choroby môžete znížiť až o 30 %

Pravidelný pohyb v zlatom veku života nie je len kľúčom k psychickej pohode, ale môže mať výrazný vplyv na celkové zdravie a kvalitu života seniorov. Pri každom cvičení sa zo svalov a ďalších orgánov vylučujú do krvi molekuly s protizápalovými a inými pozitívnymi účinkami. Pravidelné cvičenie znižuje riziko rôznych chronických ochorení, vrátane rakoviny, cukrovky 2. typu či Alzheimerovej choroby. Stimuluje pamäť a ponúka množstvo ďalších benefitov.

Pohyb tak nie je len kľúčom k silnému telu, ale aj k jasnej mysli a spokojnému srdcu. Poznatky z výskumov a odborných štúdií či praktické rady, ktorými sa môžu inšpirovať nielen seniori, prinášame v rozhovore s **profesorkou MUDr. Barbarou Ukropcovou PhD.** z Centra pohybovej aktivity Biomedicínskeho centra SAV.

Výskumy naznačujú, že pre úspešné starnutie je potrebné začať s pravidelným pohybom už v mladosti. Prečo je tomu tak?

Ideálne je, ak je pohyb bežnou súčasťou nášho každodenného života. Od detstva, cez dospelosť, v dospelosti aj vo vyššom veku. Dokonca už počas gravidity pohybová aktivita matky ovplyvňuje zdravie a riziko ochorenia jej ešte nenarodeného dieťaťa. Odporúčaná dávka pohybovej aktivity v detstve je aspoň hodina intenzívneho pohybu denne. Otázkou

je, koľko detí ju v dobe ovládnutej digitálnymi technológiami spĺňa. V dospelosti sa odporúča minimálne 150, alebo ešte lepšie 300 minút pohybu so strednou intenzitou týždenne.

Ak ste športovali v detstve či v mladosti, je to výhoda. Svaly si naše športové výkony "pamätajú", a to aj vďaka tzv. satelitným bunkám. Nenápadné jednojadrové bunky sú ako spiace krásavice, ktoré sa skrývajú medzi svalovými vláknami. Sú jedným zo zdrojov regenerácie svalov a svalovej hypertrofie (rast objemu svalstva) a aktivuje ich poranenie či cvičenie. A práve týchto buniek máme vo svale viac, keď sme kedysi športovali. Vieme sa teda aj po dlhšej pauze k pohybu ľahšie vrátiť.

Aký vplyv má cvičenie na náš imunitný systém?

V zásade pozitívny. Aj jednorazové cvičenie dokáže stimulovať bunky nášho imunitného systému, ktoré takto nabudené efektívnejšie likvidujú nádorovo trans-

formované či vírusmi napadnuté bunky. Pri každom cvičení sa zo svalov a ďalších orgánov vylučujú do krvi molekuly s protizápalovým účinkom. Pravidelné cvičenie znižuje riziko infekčných ochorení, a pokiaľ ochoríme, tak máme väčšiu šancu, že ochorenie bude miernejšie a rekonvalescencia rýchlejšia.

Na druhej strane príliš intenzívne, vyčerpávajúce cvičenie, nepriemerané našej zdatnosti, môže na imunitu pôsobiť negatívne. Každý "elixír zdravia" či dokonca života, vrátane čistej vody, je v neprimeranej dávke toxický. V súčasnosti však väčšinu ľudí ohrozuje najmä nedostatok pohybu.

Už ste naznačili, že dostatočný pohyb má na imunitu pozitívny vplyv. Ako inak ešte vplýva na naše zdravie?

Dostatočná dávka pohybu zabezpečí vyššiu úroveň fyzickej zdatnosti, ktorá je jedným z najvýznamnejších faktorov znižujúcich riziko chronických ochorení. Fyzická ak-

tivita znižuje riziko postmenopauzálnej rakoviny prsníka a rakoviny hrubého čreva, a to až o 20-30 percent, zvyšuje kostnú hustotu, zlepšuje metabolizmus, stimuluje pamäť a zvyšuje celkovú funkčnú kapacitu.

Pohybová aktivita je efektívnou prevenciou Alzheimerovej choroby a znižuje riziko infarktu myokardu, diabetu 2. typu a depresie. Žiadny elixír zdravia sa nezaobíde bez dostatočnej dávky pravidelného pohybu.

U starších ľudí je obľúbená a odborníkmi odporúčaná ako vhodná najmä chôdza či cyklistika...

Chôdza je vynikajúca, je tu takmer vždy a takmer pre každého a nič nás nestojí. Mnohí ako výhodu vnímajú aj to, že sa dá prechádzať vonku, v prírode, na vzduchu. Rýchla chôdza môže byť aj formou vytrvalostného tréningu, podobne ako severská chôdza, ktorá navyše zapája viac veľkých svalových skupín. Odporúčaná dávka je aspoň 8000 krokov denne, ale samozrejme, môže byť aj viac. Je dobre monitorovať počet krokov pomocou fitnáramku či krokometra. Jediné objektívne čísla sú spoľahlivé.

Bicykel je tiež výborný. Ak sa nedá ísť von, dobre poslúži aj stacionár alebo eliptický trenažér, na ktorom si popri dávke pohybu pozriete svoj obľúbený seriál. Dôležitá je aj intenzita - práve intenzívnejší pohyb v našich bunkách spúšťa procesy, ktoré majú

pozitívny vplyv na funkciu aj štruktúru tkanív a orgánov, zvyšujú našu odolnosť a chránia nás pred chorobami. Takže je fajn spotiť sa pri pohybe hoci aj každý deň.

Senior v posilňovni je skôr výnimočný jav. Má zmysel aj tento typ pohybu?

S vekom strácame svalovú hmotu a silové cvičenie je efektívnym prostriedkom, ako tomu zabrániť. K výraznejšej strate svalstva dochádza už po štyridsiatke, za dekadu môžeme stratiť až 10 % svalovej hmoty. A pokiaľ nie je cvičenie bežnou súčasťou nášho života, úbytok svalovej hmoty sa ďalej zrýchľuje, čo významne zvyšuje riziko rakoviny, cukrovky 2. typu, depresie či Alzheimerovej choroby.

Vieme, že sval je nielen dôležitým výkonným orgánom pohybu a našim bezplatným dopravným prostriedkom, ale má aj nezastupiteľné miesto v regulácii metabolizmu a ako zdroj molekúl, ktoré našťastie zmeny nielen vo svale, koži či v tuku, ale aj v mozgu. Svaly pracujú pre mozog a vďaka molekulovým poslom dokážu stimulovať mozgovú plasticitu a pamäť - pokiaľ ich používame.

Dajme si príklad. Som seniorka vo veku 60 rokov, bez pravidelného pohybu, len príležitostne turistika. Chcem začať pravidelne cvičiť. Koľkokrát za týždeň sa mám hýbať, ako a v akej intenzite?

Odporúčaná dávka je

minimálne 150 minút týždenne. Napríklad 5x týždenne môžete zaradiť 30 minút stredne intenzívnej vytrvalostnej aktivity ako je rýchla chôdza, zumba, eliptický trenažér či bicykel, prípadne alternatívu 50 minút 3x týždenne. Vhodný je tiež silový tréning, 2-3x týždenne, optimálne pod dohľadom trénera, keďže je dôležité naučiť sa cviky správne vykonávať. K tejto dávke sa však treba dopracovať postupne, a začať so záťažou, ktorá je primeraná aktuálnej zdatnosti, zdravotnému stavu či obmedzeniam. Je dobre pamätať na to, že sme stvorení na pohyb.

Seniori, môžete využiť možnosť zapojiť sa do tréningovej štúdie, ktorá prebieha v Centre pohybovej aktivity Biomedicínskeho centra SAV v spolupráci s Memory Centrom v Bratislave, získať tak zdravotné benefity a vybudovať si zdravú rutinu. Výhodou je možnosť absolvovať tréningový program pod vedením profesionálnych trénerov a fyzioterapeutov, a dozvedieť sa viac o svojom zdravotnom stave pomocou vyšetrení realizovaných tímom skúsených lekárov a odborníkov. Viac informácií prostredníctvom klinikabmcsav@gmail.com alebo barbara.ukropcova@savba.sk.

Jana Pohanková

ZOO Bratislava plánuje benefičný beh

Už 27. apríla bude v ZOO Bratislava benefičný beh s disciplínami pre dospelých i deti. Už teraz je možné zakúpiť štartovné a potešiť tak nejedného bežca. Trasa bude viesť aj cez miesta, bežne návštevníkom neprístupné. Štartovým bežci podpora rekonštrukciu pavilónu primátov a zlepšia podmienky rodiny orangutanov v zoo. Spoznajte nové druhy zvierat.

ZOO Bratislava rozšírila zbierku zvierat o nové druhy plazov a bezstavovcov. „Druhy, ktoré nájdete v teráriu, sme vyberali podľa vzniknutých priestorových možností. Zaujímavým druhom hada je koralovka kalifornská, endemit západu Spojených štátov a Mexika, ktorá dokáže

uloviť aj jedovatého štrkáča. Medzi jašterice pribudla nádherné sfarbená felzuma madagaskarská, ktorá mení sýtosť sfarbenia kože podľa nálady. Leguán obojkový patrí medzi hŕstku jašterov, ktoré dokážu behať iba s použitím zadných nôh. Rozšírili sme tiež zbierku žiab o rohatku ozdobnú, nazývanú aj žaba Pacman podľa podobnosti s postavou z videohry. Medzi novými druhmi zvierat v teráriu nájdete aj brazílsku červeno-bielu tarantulu a mno-

honôžku obriu,“ predstavila nové druhy chovateľka Silvia.

Areál plný novinek

Aj v novom roku sa v areáli ZOO Bratislava pokračuje v rekonštrukčných prácach. ZOO návštevníkom ponúka vnovenú vnútornú expozíciu surikát vlnkavých, pokračujú práce v príprave Gazdovského dvora – kontaktnej minizoo. Návštevníci v nej budú môcť zblízka spoznať rôzne druhy domestikovaných živočíchov, pohladkať ich či na-

kŕmiť. Budujú novú krmiváreň, ktorá bude zodpovedať úrovni moderných zoologických záhrad. Opravujú chodník s opločením nad pavilónom šeliem, pokračujú v oprave strechy zariadenia rysov ostrovidov. V pavilóne primátov vo vnútorných priestoroch zrealizovali rozsiahlu výsadbu rastlín, ktorá bude na jar pokračovať vo vonkajšej expozícii. Dokončujú aj práce na rozšírenej časti výbehu pre medveďa hnedého. „V novom

roku zoo chystá veľa zmien, ktoré si možno náhľad ani nevšimnú, ale všetky spoločne vytvoria príjemnejšie a harmonické prírodné prostredie bez rušivých elementov,“ informuje PR manažérka ZOO Bratislava Alexandra Ritterová.

Nuda nehrozí

Tentokrát bola ZOO po prvýkrát otvorená aj na Nový rok. Pre návštevníkov boli pripravené komentované kŕmenia. Prvý deň v roku strávilo v zoo 400 návštevníkov. Počas zimy je ZOO Bratislava otvorená denne od 9.15 do 15.15 h, keď sa zatvárajú pokladne. Areál zostáva otvorený do 16.15 h. December bol v ZOO Bratislava nabitý udalosťami. Uskutočnilo sa posledné poduja-

tie v roku, a to Zimný trh. Pokračovali aj rekonštrukčné práce a príprava novinek plánovaných k začiatku sezóny. No a pribudli aj nové druhy zvierat. Na konci roka ZOO Bratislava spolu s útulkom Slobody zvierat a mestskou políciou apelovala na verejnosť, aby zväžili oslavu Silvestra bez používania zábavnej pyrotechniky či lampiónov šťastia. „Touto cestou by sme sa chceli veľmi pekne poďakovať všetkým obyvateľom Bratislavy a našim najbližším susedom, že boli ohľaduplní a pomohli nám ochrániť naše zvieratá. Tento rok sme zaznamenali zníženie aktivity zábavnej pyrotechniky v okolí zoo v porovnaní s minulými rokmi,“ vyjadrila vďaka Ritterová.

(vt)

www.konditoreikormuth.sk

Konditorei Kormuth

BRATISLAVA SEDLÁRSKA 8

Far má veľa
pekných podôb.
Tu je päť z nich.

Nájdete v predajniach

DELIKATESO

Loacker

